

VEČERNIK

POŠTNA PLACANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 229

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 25-67
POSLOVALNICA CELJE, Prošernova 3. tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, petek 6. oktobra 1939

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1—

Sporazum med sovjetsko Rusijo in Letonsko

Rusija postaja popoln gospodar strateških postojank na Baltu — Rusi zatrjujejo, da bo sodelovanje z Nemci trajno — Položaj pred današnjim Hitlerjevim govorom — Angleško-francosko sporočilo Mussoliniju — Nemčija si bo izbrala za vojni cilj uničenje angleške demokracije — Napredovanje francoskih čet

Besedilo sovjetsko-letonske pogodbe

BERLIN, 6. oktobra. DNB poroča iz Moskve: Po uradnem sporočilu je bila včeraj podpisana pogodba o medsebojni pomoči med Sovjetsko unijo in Letonsko. Pogajanja, ki so trajala štiri dni, so se od ruske strani udeleževali Molotov, Stalin, Potemkin in sovjetski poslanik v Rigi Botov, od letonske pa zunanji minister Munters in letonski poslanik v Moskvi Kosins. Pogodba o medsebojni pomoči obsega pet točk, in sicer:

1. Obe pogodbenici se zavezuje, da bosta druga drugi dali polno, pa tudi vojaško pomoč v primeru direktnega napada ali nevarnosti pred napadom od strani kakršne koli evropske sile, in to tako proti njunim obalam na Vzhodnem morju, kakor tudi na njihove suhozemske meje preko ozemlja Estonske ali Litvanske, kakor tudi proti krajem, navedenim pod točko 3.

2. Sovjetska unija se zavezuje dati pod ugodnimi pogoji letonski vojski pomoč v orožju in vojnem materialu.

3. Letonska prizna Sovjetski uniji pravico, da za svojo vojno mornarico postavi pomorska oporišča v lukah Liepaja in Ventspils ter da zgradi določeno število letališč za sovjetske letalske sile. Letonska prizna Sovjetski uniji tudi pravico, postaviti obrambne baterije na letonski obali v zalivu Rige med Ventspilsom in Liepajo. Sovjetska unija ima pravico postaviti tam garnizije, katerih število se bo določilo s posebnim sporazumom.

4. Obe pogodbenici se zavezuje, da ne bosta sklepali nikakih zvez ali pristopali k zveznim sistemom, ki bi bili naperjeni proti eni izmed njiju. Izvršitev določb te pogodbe ne sme na nikakršen način kršiti suverene pravice pogodbenic niti ogražati njune državne režime ter gospodarsko-socialni sistem, ali se kakor koli dotikati njunih morebitnih ukrepov vojaškega značaja. Kraj, ki bodo na podlagi te pogodbe služili Sovjetski uniji kot pomorska oporišča ali letališča, ostanejo ozemlje letonske države.

5. Ta pogodba stopi v veljavo po izmenjavi ratifikacijskih listin, ki se morajo izvršiti v teku naslednjih šest dni v Rigi. Ta pogodba se sklene za dobo 10 let.

Skupna deklaracija obeh držav

BERLIN, 6. oktobra. DNB poroča iz Moskve: Besedilo danes sklenjenega sovjetsko-letonskega pakta o medsebojni pomoči spremlja skupna deklaracija o medsebojni pomoči, v kateri je rečeno: Obe strani zastopata stališče, da se bo v interesu izpolnitve pakta o medsebojni pomoči potrebno čimprej izvesti vse potrebne ukrepe, s katerim sta bili dolgo vrsto let obdržani prežeti. Obe pogodbenici, zavezujejo se, da bodo v skladu s to pogodbo o vzajemni pomoči na solidnih določbah že med njima obstoječega mirovnega in nenapadalnega pakta, potrjujeta vnovič brez pridržka priznanje suverenih pravic svojih držav, kakor tudi načelo nevmešavanja v njune notranje razmere. Z dolgoletno izkušnjo prepričani, da različenost državnih režimov ne predstavlja nikake zapreke za medsebojno koristno sodelovanje, izjavljata pogodbenici vnovič, da bosta tudi v novem položaju, ustvarjenem s to pogodbo o medsebojni pomoči, vsaka od njiju spoštovali državno, socialno in gospodarsko ureditev druge strani, vzpostavljajoč na ta način miroljubno in prijateljsko sodelovanje obeh narodov.

Večerja in slovo Letoncev

PARIZ, 6. oktobra. Havas poroča iz Moskve: Po poročilu agencije Tass je zunanji minister Molotov priredil sinoči večerjo na čast letonskemu zunanjemu ministru Muntersu. Večerje so se udeležili z letonske strani načelnik oddelka za trgovinske pogodbe v letonskem zunanjem ministrstvu Kampes, letonski poslanik v Moskvi Kocins in vojaški ataše Letonov, s strani sovjetske Rusije pa Stalin, Vorosilov, Mikojan, Zdanov, Gorkin, Potemkin, Dekanov, Lozovski, Zotov, Terentijev in še nekateri drugi. Pri večerji sta Molotov in Munters izmenjala zdravici. Munters in Kampes sta odpravila iz Moskve takoj po končani večerji. Odhodna postaja je bila slavnostno okrašena s sovjetskimi in letonskimi zastavami. Oddelek vojske je gostoma izkazal vojaške časti.

Pogajanja z Litvo in Turčijo

MOSKVA, 6. okt. Litvanski zunanji minister Urbšis je odletel domov po nalogu instrukcije. Pričakujejo njegovo skrajno vrnitev. Tudi z Litvo bo podpisal podoben pakt, kakor je bil z Estonijo in Letonsko. Saradžoglu še čaka. Včeraj se ni sestal z nikomer, v torek pa s Vorosilovom. Sovjetska

Ruske posadke na Estonskem

TALLIN, 6. okt. Stefani javlja iz Kovna, da namerava Rusija spraviti na svoj pomorski oporišča na estonskih otokih Dagö in Osel nad 500 letal, več sto avtomobilov ter veliko množico

BERLIN, 6. okt. DNB javlja iz Revala: Estonsko-ruska podrobna pogajanja bodo skoro končana. Na sejah mešane komisije je bilo govora o onih delih države,

ki jih bo Estonska na osnovi pakta o medsebojni pomoči odstopila Rusiji kot vojna oporišča.

Rusija priznava sedanji položaj na Balkanu

BUKAREŠTA, 6. oktobra. REUTER. ROMUNSKI ZUNANJI MINISTER JE IZJAVIL, DA SOVJETSKA RUSIJA NI STAVILA ROMUNJI ZAHTEVE ZA ODSTOPITEV BESARABIJE. SOVJETSKA RUSIJA PRIZNAVA TUDI SEDANJI POLOŽAJ V JUGOVZHODNI EVROPI. RUSIJA SI ŽELI NEVTRALNO BALKANSKO ZVEZO.

Angleško-francosko sporočilo Mussoliniju

PARIZ, 6. oktobra. Havas javlja iz Londona: Politični urednik »Daily Expressa« trdi, da na odločujočih mestih potrjujejo vest o sporočilu, ki sta ga poslali angleška in francoska vlada Mussoliniju. Poročilo navaja, da bi bilo popolnoma od več, predlagati kakršni koli mirovni pred-

log Hitlerja, ki bi ne bil v skladu z minimalnimi zahtevami vojnih ciljev Francije in Velike Britanije. Obe vladi sta skupno sporočilo v Rim pospremile z obširnimi pojasnilom s prošnjo, naj se vsebina tega sporoči Hitlerju.

Pred današnjim Hitlerjevim govorom

BERLIN, 6. oktobra. K današnji seji rajhstaga piše »Deutsche Allgemeine Zeitung«: Dejstvo je, da se ta seja rajhstaga vrši po zaključku vojne, ki je zloмила poljski odpor, in ki je bila pravična rešitev, ki nima primera v zgodovini. Vzhodna Evropa je dobila v teku teh petih tednov, ki ležijo med obema sejama rajhstaga, docela drugo lice. Mir v vzhodni Evropi je zavarovan s skupnim delom rajha in sovjetske Rusije. Ta mir, v katerega proslavo se vijejo zastave po vsej Nemčiji, je bil zapečaten včeraj z veliko paradno čet, ki so vkorakale v prestolnico bivše poljske države. Adolf Hitler je prisostvoval temu dejanju. Danes govori Hitler preko rajhstaga nemškemu narodu

in vsemu svetu. Vse časopise in radiopostaje v tujini so poudarile važnost tega trenutka. Govor, ki ga bo imel vodja rajha, bo spremljevala Evropa in ves svet z največjo pozornostjo, to je že vnaprej gotovo.

LONDON, 6. okt. Londonski politični krogi s stoičnim mirom pričakujejo današnji Hitlerjev govor v rajhstagu. V zvezi s tem piše angleški tisk, da bodo zahodne velesile do kraja vztrajale pri svojih že znanih vojnihih ciljih. Zahodne demokratične države nikakor ne bodo mogle sprejeti predlogov, ki jih bo Hitler naslovil nanje. »Daily Express« piše, da se bosta Anglija in Francija do kraja borili za samoodločbo narodov.

Rusko-nemški sporazum trajen

LONDON, 6. okt. Reuter poroča iz Moskve: Moskovski radio je prenašal sinoči članek lista »Pravda« , ki naglašja, da je nemško-sovjetski sporazum eno najvažnejših zgodovinskih dejstev. Ta sporazum je bil logični nasledek po-

godbe o nenapadanju in stališča zahodnih evropskih držav. Ta sporazum, ki koristi obema državam, bo trajen, brez ozira na to, da v obeh državah vladata različna politična sistema.

Ruska pomoč Nemčiji ni mogoča

KJEVENHAVEN, 6. okt. Najuglednejši danski list »Politiken« prinaša komentar svojega moskovskega dopisnika k rusko-nemškemu paktu, kakor ga vidijo v Moskvi. V sovjetskih diplomatskih krogih mislijo, da je vse skupaj iluzija, ki bo v krajši ali daljši bodočnosti zletela

v zrak. Gospodarska pomoč Nemčiji enostavno ni mogoča, ker potrebujejo Rusi surovine sami. Pakti z baltičnimi državami celo tako pomoč onemogočujejo, ker bodo Rusi potrebovali sedaj veliko več vojnega materiala sami, da oborožijo na novo pridobljene baze.

Razširitev nemške pomorske akcije

PARIZ, 6. okt. Havas javlja iz Stockholma: Švedski pomorski strokovnjaki smatrajo na osnovi došedanjih izkustev, da so edine nemške vojne mornarice izpremenile svoj operacijski načrt. Pričakujejo, da bodo nemške podmornice poslej manevrirale na mnogo večjem obsegu morja kakor doslej, tudi izven Kattegata, Skagerraka in Severnega morja. Sodijo, da 10.000 tonska nemška križar-

ka »Admiral Scheer«, ki se je pojavila na odprtem delu Atlantika, manevrira s celo vrsto podmornic. Istočasno je poslala nemška vojna mornarica več rušilcev v zahodne vode švedske in druge morja na patroljno službo.

MCMILLAN ODSTOPIL

LONDON, 6. okt. Minister za informacije lord McMillan je podal ostavko na svoj položaj.

Nemški cilj: uničenje angleške demokracije

V razgovoru z japonskim novinarjem je nemški zunanji minister von Ribbentrop obrazložil položaj in izjavil: Proti angleškemu cilju uničenja hitlerizma bomo postavili svoj cilj, uničenje angleške demokracije

BERLIN, 6. oktobra. DNB. Zunanji minister rajha von Ribbentrop je prejel danes posebnega dopisnika listov »Tokio Niči-Niči« in »Osaka Niči-Niči« g. Kusujama. Japonski časnikiar je ministru stavil vprašanje, kakšno je njegovo mnenje o moskovskih sporazumih in njih naslednjih za evropsko politiko? Ribbentrop je odgovoril: Zelo sem zadovoljen z razvojem in rezultatom nemško-sovjetskih pogajanj. S tem je ustvarjen jasen položaj v bivši Poljski in vsej vzhodni Evropi. Rajh in sovjetska Rusija sta objavili skupno deklaracijo, prepuščajoč Angliji in Franciji, da izbereta vojno ali mir. Zahodni sili se morata zdaj odločiti. Na vprašanje, kakšen vpliv bodo imeli ti sporazumi na nemško-japonske in rusko-japonske odnose, je Ribbentrop dejal, da je tudi silno zadovoljen z rusko-japonskim sporazumom, podpisanim pred nekaj tedni v zvezi z dogodkom pri No-

mohanu. On veruje, da je ta sporazum začetek končnega pomirjenja na skrajnem vzhodu. Nemčija bo s simpatijami sprejela vse, kar bo moglo okrepiti sporazum med Japonsko in sovjetsko Rusijo. Nemško-ruski sporazum in prijateljski odnosi med Nemčijo in Japonsko morejo samo služiti temu razvoju. Kusujama je nato vprašal: Govori se, da se je z nemško-sovjetsko deklaracijo pričela velika mirovna ofenziva. Ali to ustreza nameram vlade rajha? Ribbentrop je odgovoril: Rajh je vedno želel mir in nikdar vojne. Mimo vseh pametnih ponudb fihrerja smo pa bili prisiljeni, iti v vojno na Poljskem. Na zahodu niso bili Nemci, ampak Angleži in Francozi, ki so napovedali vojno. Nemčija je še vedno pripravljena za mir. To ni nobeno novo dejstvo, toda zahodne sile se bodo morale hitro odločiti. Proti njihovemu nesposobnemu zastraševanju o uničenju hit-

lerizma, ki z drugimi besedami pomeni samo uničenje nemškega naroda, bomo mi postavili geslo Nemčije: uničenje angleške demokracije, ki pomeni uničenje britanskega imperija. Na časnikiarjevo vprašanje, ali bi Japonska kaj mogla doprinesti k mirovni akciji, je Ribbentrop odgovoril: Važnost Japonske kot velesile na skrajnem vzhodu doprinaša svoj delež k vsem velikim odločitvam v svetovni politiki. Nedvomno pa so v mnogih državah vojni hujskači, ki bi želeli pravo vojno na zahodu. Ti ljudje hujskajo danes Anglijo in Francijo proti rajhu. Jutri se ne bodo strašili zanetiti vojno med Japonsko in USA. Na koncu je Ribbentrop dejal, da je prepričan, da Japonska razume ves ta položaj in da je zato tudi interesirana, da pride spet do miru v Evropi.

Francoski tovorni parnik potopil nemško podmornico

PARIZ, 6. okt. V teku noči je neki francoski tovorni parnik potopil nemško podmornico. Na parniku so zažutili nemška težaška udarec. Luči so ugasnile. Kmalu nato se je z leve strani dvignila podmornica in se spet potopila. Na površju morja so opazili veliko olja ter kmalu nato tudi zračne mehurčke. Tovorni parnik se je težko poškodovan vrnil v luko.

NEMŠKA PODMORNICA PRED VALPARAISO

PARIZ, 6. oktobra. Havas poroča: Santiaga de Chile: Glavni poveljnik čilenske vojne mornarice je dal dopisniku agencije sledečo informacijo: »Neki francoski parnik, ki je v službi v pristanišču v Valparaisu, je opazil dne 5. oktobra ob 4.15 periskop neke podmornice, ki se je nedoma pojavil v bližini pristanišča. Gotovo za nemško podmornico.«

LOTHIAN PRI HULLU

WASHINGTON, 6. oktobra. Angleški veleposlanik lord Lothian je prišel po podrobnostih panameriških vojn.

Francozi zavzeli Borg in Dreisbach

LONDON, 6. okt. Francoske čete so v zadnjem dnevu dosegle nove uspehe. Na odseku pri luksemburški meji so predrle do mesteca Borga in Dreisbacha ob istoimenskem potoku in oba kraja zasedle. Frontni odsek v tem predelu bo skoro izravnal z nadaljnjim potekom franco-sko-nemške meje.

LUXEMBURG, 6. okt. V dolini Mosele se je razvijala od srede ob 7. zvečer pa do večer ob dveh popoldne velika bitka. Ves čas so se Nemci in Francozi iz svojih črt obstreljevali s težko arti-

lerijo. Najhujši ogenj je bil v dolžini 30 km. Na cesti Sierck-Saarbrücken je nastal tudi boj na nož med nemškimi in francoskimi patruljami. Takoj nato je artilerija zasula bojišče z granatami. Francozi so popolnoma očistili in zavzeli gozd Warndt. V Luxemburgu se boje, da bodo Nemci prekršili nevtralnost kneževine ter vdrl v deželo.

PARIZ, 6. okt. Sinočnje poročilo pravi, da je bil dan miren. Aktivni so bili le izvidniški oddelki.

Sestanek nemškega državnega zbora

BERLIN, 6. okt. Danes opoldne se je začela v Krollovi operi v Berlinu seja nemškega državnega zbora. Dvorana je bila polna poslancev, visokih gostov, generalov in članov diplomatskega zbora. Sejo je otvoril feldmaršal Göring, ki se

je najprej spomnil vseh padlih na Poljskem. Nato je prišel v dvorano kancelar Hitler, ki je začel svoj govor s kratkim poročilom o preteklih dogodkih. Dejal je, da je Poljska bila v osmih dneh uničena. Oh zaključku lista govor še traja.

Češkoslovaška vlada in vojska obnovljeni

PARIZ, 6. okt. Češkoslovaški poslanik dr. Osusky je sinoči govoril po radiu. Dejal je, da je sedaj rekonstruirana ne samo češkoslovaška vojska, marveč tudi češkoslovaška država. Pogodba o formiranju češkoslovaške vojske v Franciji je

prvi diplomatski akt rekonstruirane države. Vojska bo upravljana po starim konkl. V njej bodo služili Čehi in Slovaki. Po govoru Osuskega je bila odigrana češkoslovaška državna himna.

Napoved potopitve ameriške ladje

WASHINGTON, 6. okt. Vrhovni poveljnik nemške mornarice admiral Raeder je izdal poročilo, v katerem pravi, da bo ameriški potniški parnik »Iroca« potopljen na isti način, kakor je bila potopljena »Athenia«. S tem je nemški admiral hotel povedati, da bo angleški mornariški minister Churchill sam pustil potopiti ameriško ladjo, kakor je — po trditvah Nemcev — potopil svojo lastno ladjo »Athenia«. Ameriški 6200-tonski parnik »Iroca« je v ponedeljek odplul iz Liverpoola proti New Yorku. Na krovu ima večje število ameriških državljanov, ki se vračajo iz Evrope domov. Ameriške vojne ladje plujejo parniku naproti, da se mu ne bi nič pripetilo. Rooseveltov

tajnik Stephen Early je izjavil, da nihče v Ameriki ne verjame, da bi Churchill naročil potopiti »Iroca«, kakor tudi ni nihče verjel, da je potopil »Athenia«. V ameriških diplomatskih krogih se misli, da je ta napoved nemškega admirala, da bo ameriška ladja potopljena, propagandni manevar za nasprotnike Roosevelta v senatni debati. Senator Pittman je izjavil, da pač nihče bolje ne more vedeti, kako bo »Iroca« potopljen, kakor sam nemški admiral.

WASHINGTON, 6. okt. Ameriški potniški parnik »Iroca« ima na krovu 584 potnikov, skoro vseh ameriških državljanov.

Nemci prevzemajo suvalško ozemlje

BERLIN, 6. oktobra. DNB. Po novem določevanju nemško-ruske meje na Poljskem so se sovjetske čete pričele umikati iz področja Suvalkov. Že v četrtek je po tem sporazumu nemška vojska je la zasedati to področje. Zasedba se je izvršila v treh etapah. V sredo so se sestali zastopniki nemške in sovjetske vojske v poslopiju carinarnice v vzhodno-pruskem obmejnem mestu Meruen. Nem-

ški podpolkovnik in poveljnik sovjetske brigade sta se v tovariškem razgovoru sporazumela o načinu predaje in prevzema tega področja. Med večjimi kraji, ki so jih včeraj že zasedle nemške čete, so zlasti Vizajni, Pilipov in Racki. Za danes je predvidena zasedba Suvalkov. Jutri 7. oktobra bo že vse to področje do litvanske in sovjetsko-ruske meje v rokah nemških čet.

Ukrajinsko vprašanje v Romuniji

BUKAREŠTA, 6. okt. Med ruskim poslanikom in romunsko vlado so se dalje časa vodili razgovori o izboljšanju položaja Ukrajincev v Romuniji. Romunska vlada je včeraj sprejela program, ki vsebuje minimalne kulturne in politične zahteve Ukrajincev v Romuniji. Ta program je osnova za bodoče razgovore med romunsko vlado in predstavniki ukrajinske manjšine. Program vsebuje takojšnjo uvedbo ukrajinskega jezika v šolah in občinah v Bukovini in Besarabiji, dovolitev ukrajinskih študijskih ter nekontrolirano poslovanje ukrajinskih gledališč in predavalnic. Ukrajinskimi listom je dovoljeno izhajanje. Romunska vlada je tudi pristala na imenovanje štiri Ukrajincev za člane v vrhovnem svetu narodne fronte. Minimalni program tudi vpostavlja tri vmesne zastopnike, ki bodo služili za zvezo med romunsko vla-

do in ukrajinsko manjšino. Ti bodo v stiku z Ukrajinci brez kontrole romunskih oblasti. Njihov položaj je uradno zjamčen. Župani v ukrajinskih krajih morajo biti Ukrajinci; v Černovicah mora biti podžupan Ukrajinec. Po sprejetju tega minimalnega programa se bodo začela nova pogajanja o nadaljnji usodi Ukrajincev v Romuniji.

Mariborska napoved. Spremenljivo oblačno in tiho vreme. Včeraj je bila najvišja toplota 7.2, danes najnižja 4.5, opoldne 9.8. Padavin od včeraj in danes jutraj je bilo 16.4 mm.

Borza, Curil, 6. oktobra. Devize. Pariz 10.19, London 17.98, New York 44.7, Bruselj 74.62, Milano 22.25, Amsterdam 237, Berlin 177, Stockholm 106 Oslo 101, Kopenhagen 86, Buenos Aires 104.4.

Nadaljevanje debate v ameriškem senatu

PARIZ, 6. oktobra. Havas poroča iz Washingtona: Danes se je v senatu pričela razprava o nevtralnem zakonu. Debatu je pričel republikanski senator Tobby, ki je proti Pittmanovemu predlogu. Zatem je senator Nye zagovarjal načelo »plačaj, pa odnesi«. Republikanski senator Barbour je izjavil, da bo glasoval za revizijo, ker smatra, da se bo s tem povečalo dostojanstvo ameriškega naroda in da bodo ameriške ladje z ameriški državljani zavarovane proti vojnim nevarnostim s tem, da bodo vojskujoče se stranke dobile kredite za svoje potrebe, pa bodo potemtakem spoštovale ameriško zastavo. Po njegovih mislih ni treba nikogar ovirati da se preskrbuje z blagom iz nevtralnih dežel.

Panamski sklep konzultacija

PARIZ, 6. oktobra. Havas javlja iz Washingtona: Zunanji minister Hull je izjavil novinarjem, da panamska deklaracija doleži v glavnem predlog, da se v primeru sporov v nevtralnem pasu olog celine konzultirajo vse prizadete države. Ameriške države bodo storile vse, da bi se izognile nevarnosti, ki bi jih zavedle v vojno. Panamska deklaracija je posledica pogajanj v Buenos Airesu in predhodnih posvetovanj v Lini, v katerih so se ameriške države zavezale, da se bodo v vsakem primeru ogražanja njihovih interesnih področij medsebojno obveščale.

RUSI NISO VDRLI V SINGKJANGU

MOSKVA, 6. okt. Agencija TASI pri- nikuje vesti angleških listov, da so ruske čete zbrale ob meji kitajskega Turkestan (Singkjanga) in jo celo prestopile. Prav tako jih pa zanikujejo tudi Kitajci.

INDIJSKI LETALSKI PROSTOVOLJCI

RIM, 6. oktobra. Stefani. V Indiji je sestavljen poseben oddelek letalcev-prostovoljcev, ki ga tvorijo izključno Hind.

NEMŠKA LETALA NAD BELGIJO

PARIZ, 6. oktobra. Havas poroča iz Bruslja: Šest nemških letal je na meji letelo čez belgijsko ozemlje. Takoj je bilo dano znamenje za alarm. Nemška letala so se izgubila v smeri proti Trieru.

HITLERJEVA GARDA V PRAGO

RIM, 6. oktobra. Oddelki Hitlerjeve osebn. garde, ki so se borili pred Varšavo, bodo po kancelarjevem navodilu premešeni v Prago. Protektor von Neurath pripravlja zanje svečan sprejem.

MANEVRIRANJE SVEDSKE MORNARICE

LONDON, 6. oktobra. V zvezi z akcijami da se tako s strani Anglije kakor skandinavskih držav zavaruje pomorska zveza trgovinskih ladij nevtralnih držav, je po poročilih iz Kjevenhavna pod poveljstvom hodna vojna mornarica pod poveljstvom admirala Ahkamara izplula na morje. V švedskih teritorialnih vodah bo eskadrila švedskih rušilcev, dveh podmornic in večjega števila manjših skrbela za varno prevoz transportnega blaga.

Rusija in Italija ne posežeta v vojno

CURIL, 6. okt. Neki nevtralni skandinavski diplomat je predstavnikom tiska izjavil, da bosta Italija in sovjetska Rusija v vsakem primeru ostali izven sedanjega evropskega spora. Trditve, ki so obstajale, da bosta Nemčija in Rusija v primeru nadaljevanja vojne s strani Francije in Anglije storili nadaljnje ukrepe, se lahko omejeje le na moralno podporo Moskve in Rima. Izključeno pa je, da bi Italija in Rusija šli v vojno na strani Nemčije. Churchill je jasno izjavil, da pozna razloge, ki branijo Italiji, vplesti se v vojno. Chamberlain je svoj parlamentarni govor preložil od ponedeljka na torek, ko se je grof Ciano že vrnil iz Berlina. Prepričan je, da Italija ne bo

stavila mirovnega predloga. Paradoksna Churchillova izjava, da je Rusija z vpletenjem v Galicijo napravila interesno odgovorja angleško-francoskim interesom je spet značilna in postavlja v danstvom ruskim pozivom norveškim in danskim ladjam za prevoz ruskega blaga v Moskvo nadaljnji dokaz za dobrohotno nevtralnost stališče Moskve. V ostalem so nemški krogi že računali s tem. »Berliner Börsenzeitung« piše, »da je Nemčija sposobna tudi sama voditi vojno z Anglijo in Francijo.« Diplomati je zaključilo, da bodo navedena dejstva skoro doprinesla k stvarjanju jasnih front, s čimer bo preteča nevarnost svetovne vojne v kratkem likvidirana.

Čimprej na skupščinske volitve!

Zagrebska „Nova Riječ“ o pomenu parlamentarnih volitev za okrepitev državnega duha

„Zdrava misel je rodila razpis senat-
skih volitev in odlok vlade, da se izdela
voljni zakon za narodno skupščino še
pred senatnimi volitvami,“ piše „Nova
Riječ“. Vlada Cvetković-Maček ne mo-
že brez opore na narod uspešno in dolgo
vladati. V mesecu dni njene vladavine
se je vžgala Evropa, vojni požar se širi,
izgubila je velika država s 33 milijoni
duš. Vprav ob dvajseti uri je Jugosla-
vija izvedla velik napor: Srbi in Hrvati
so ne z besedo, temveč z delom mani-
festirali svojo voljo, da branijo svoj skup-
ni dom. Čeprav se je poljski vojak levje
brani, vendar se ugovarja, da vlada
polkovnikov v Poljski ni predstavljala
naroda. Obstajali so še fevdalni
ostojci, uprava ni bila v redu, ni zado-

voljila manjšin. Kaj vse bi se lahko zru-
šilo na Jugoslavijo, da ni pred izbruhom
vojne stvorila normalnih odnošajev med
Srbi in Hrvati! Sporazum od 26. avgu-
sta daje moralno upravičenost obstoja
Jugoslavije.
V izrednih priklakah je pa treba izred-
nih mer, da se osvoje duše naroda. Skan-
dalozi diktatorski volivni red, trikrat
potvorjene volitve so v širokih narodnih
vrstah omajale vero v državo. S spo-
razumom je stara skupščina izginila, no-
ve še ni. Če bi se bile mogle volitve v
skupščino in v hrvatski sabor v Zagrebu
že ta mesec izvesti, devet desetih neza-
dovoljstva v državi bi izginilo. Čim ka-
sneje bodo te volitve prišle, tem slabši
bo njihov efekt, duhovno razpoloženje

zanje bo slabše in ne pomirljivo, kakor
mnogi napačno sodijo.
Stopamo v vedno težje stanje. V Švi-
ci bodo kljub splošni mobilizaciji v drža-
vi volitve v oktobru, v Angliji parlament
stalno zaseda, Chamberlain daje poslan-
cem vojna poročila, Hitler ima pred
rajstgom svoje ekspezeje. V vojskujo-
čih se in nevtralnih državah je vse osre-
dotočeno na obdržanje duha najširših
slojev, da vzdrže fronto tako na znotraj
kakor na zunan. Da se obvarujemo kao-
sa, da čim krepkeje povežemo vse kom-
ponente iz vse države v en snop, je tre-
ba z volitvami odpreti ventile in vliči
vero v državno skupnost in na široka
pleča naroda staviti odgovornost za se-
danjo in bodočo usodo.

o. Mala Nedelja. Sokolska tombola bo
nepreklicno ob vsakem vremenu v nedeljo,
15. oktobra, ob 3. uri popoldne v Sokol-
skem domu.

n. 85 letnik dobil otroka. V varazdin-
ski okolici je praznoma stoletno svojega
življenja Mato Habjanič. Še bolj kakor
njegova starost je omembe vredno rojstvo
njegovega zadnjega otroka, ki mu ga je
povila njegova 40 let mlajša žena, ko je
bil star 85 let. Starec je vkljub 100 let
starosti še vedno čil in zdrav.

Celje
c. Okrajno učiteljsko društvo JUU v
Celju je stopilo letos v 70. leto svojega
obstoja.

c. Licenciranje bikov in merjascev v celj-
skem okraju. V ponedeljek, 23. t. m., bo
licenciranje bikov in merjascev ob 9. uri
popoldne na sejmšču v St. Juriju ob juž.
žel. ob 13. na sejmšču v Slivnici pri
Celju in ob 15. na Teharju na sejmšču, v
torek, 24. t. m., ob 9. na sejmšču v Voj-
niku in ob 14. na sejmšču v Zalcu, v sre-
do, 25. t. m., pa ob 8. zjutraj pred go-
stilno Sadnik v Groblju, ob 9.30 pred go-
stilno Hočvar na Gomilskem, ob 11. na
sejmšču v St. Juriju ob Taboru, ob 13.
na sejmšču na Vranskem in ob 15. na
sejmšču v Braslovčah.

c. Umrl je v Božni pri Gornjem gradu
79 letni celjski slikar Alojzij Sket.

c. Ljubljanska opera je povabila k so-
delovanju sodnega pripravnika g. Jožeta
Segedina iz Celja.

c. Celjska porodnišnica. Pred par leti
so na celjski porodnišnici dozidali še eno
nadstropje. Delo je obstalo in je nadzidek
v surovem stanju čakal nadaljevanja dela
več let. Sedaj so z delom zopet pričeli
in je upanje, da bodo stavbo tudi do-
vršili.

c. Komemoracija v spomin blagopokoj-
nega kralja Aleksandra I. priredita obe
sokolski društvi v Celju, 9. t. m., ob 18.30
v sokolski telovadnici v mestni osnovni
šoli.

c. Tri žrtve pri eni nesreči. 36 letni
delavec Franc Jelen, 40 letni delavec Ivan
Kolenc in 16 letni delavec Ivan Perger, so
na Polzeli pri posestniku Tiršek sušili
hmelj. V hmeljski sušilnici so se vsi trije
peljali z dvigalom za hmelj. Med drčanjem
dvigala se je utrgala vrva in vsi trije so z
dvigalom vred zgrmili 12 metrov globo-
ko. Pri nesreči si je Jelen zlomil desno
nogo v gležnju, Kolenc si je zlomil levo
nogo v gležnju in nalomil rebra, Perger
pa si je zlomil levo nogo v gležnju. —
Vse tri so prepeljali v celjsko bolnišnico.
c. Težka nesreča. Pri delu na celjski
porodnišnici je padla na glavo opeka 41
letnemu delavcu Antonu Mačku in mu
prebila lobanjo.

c. Še tri nesreče. 16 letna hči preužit-
karja Terezija Vrbovska iz Sotenskega
pri Smarju je nesla vrelo pičo svinjam.
Pri tem je padla in se opekla po glavi,
prsni in rokah. — 23 letna dnevničarka
pri okrajnem načelnstvu v Celju Olga Ume-
kova iz Lave, se je pri plinskem štedilniku
opekla s plinom po obrazu. — 11 letni
sin črnarja Maks Škrabe iz Vranskega
je doma padel in si zlomil desno ključnico.
Vsi trije se zdravijo v celjski bolnišnici.

Pluj

p. Otrok zanetil požar. V Muretcinčih pri
Sv. Marjeti pri posestniku Ivanu Vajdi, so
je otrok igral z vžigalnicami in gumnu in
zažgal slamo. Ogenj je upepelil celo go-
spodarsko poslopje. Prizadeti je le ma-
lenkostno zavarovan.

p. Preminula je 91 letna Marija Trste-
njak iz Rajčeve ulice.

p. Pripravljen material za vinarski mu-
zej. Adaptacijska dela v starinskem stol-
pu ob Dravi za vinarski muzej, ki bo
edinstven pri nas, so že dovršena. V Fer-
kovem muzeju je že zbrano mnogo mate-
riala, ki bo prikazoval razvoj vinarstva
sem od rimskih časov. Zeleli bi bilo, da
bi se že skoraj podvzelo urejevanje tega
vinarskega muzeja.

Kritično pismo s Kozjaka

NEKAJ UPRAVIČENIH PRITOŽB OD SV. KRIŽA

Preteklo nedeljo smo Kobanci pričako-
vali iz Maribora pevce „Nanosa“ in
prijatelje iz Narodnega gledališča. Radi
bi jim bili pokazali, kakšno zlahtno kap-
lano rode tudi naša tla in kako se Ko-
banci, zlasti letos, postavljamo s sladkim
povzajem. Če bi ne bili v nedeljo slučaj-
no dobili obvestila, bi bili šele v poned-
eljek v pošti zvedeli, da izletnikov zara-
di odprtosti gledališča ne bo. Pismeno
obvestilo je bilo v Mariboru oddano že v
petek, a do Sv. Križa je romalo več kot
2 dni. Prav tako je z dostavo časopisov.
Ob nedeljah, ko bi tako radi brali „Ve-
černik“, pa ga ni, ker ga dobimo šele v
ponedeljek ali pa še kasneje, včasih pa
tudi sploh ne. Tako izborna posluje naša
pošta Gor. Sv. Kungota!
Zaradi nameravane grozdijske smo do-
bili poštno „pod nos“. Očitajo nam, da
vse preveč čakamo na pomoč in da se

mi sami ne pobrigamo za svoje gnotne
interese. Kako upravičen je ta učitek, to
vemo in dostikrat tudi občutimo. O tem
bi znala mnogo povedati zgodovina kri-
žanskega vodovoda, zadnjega tabora in
„pozabljen“ 50-letnica bralnega društva
pri Sv. Križu. Umevno je, da ne more biti
govora o kakšnem pravem grozdnem sej-
mu, toda vsaj o nekoliko boljšem kot ga
lahko ob nedeljah vidimo na poti na Sv.
Urban, ko izletniki radi kar mimogrede
kupišejo grozdje. Pri Sv. Križu bi ob
nedeljah okoli cerkve in šole lahko po-
stavili par vozov ali improvizirane stoj-
nice z grozdje. Zdaj ob trgatvi bi izletni-
ki kar v vinogradih dobili poceni in tako
grozdje, kakršnega si sami želijo. Res,
treba je, da to stvar sami primemo v ro-
ke. Zakaj pa imamo podružnice Kmetij-
ske družbe in Sadjarskega društva?
Kobanec.

Kakšna bo nova cesta Maribor-Celje

Več let je bila državna cesta Ma-
ribor-Celje predmet javnih in zakotnih
vprašanj. Cesta je res v takšnem stanju,
da je avtomobilski promet ni več spo-
stavi vsakoletno krpanje ni do-
pomagal. Zato so vsi, zlasti pa av-
tomobilisti toplo pozdravili odločitev dr-
žave da bo to cesto preuredila. Odločili

so se za asfaltiranje, ker bi bila beton-
ska cesta dražja in bi bila izdelava mno-
go bolj zamudna. Betonsko cesto mora-
jo več mesecev sušiti in še prezimiti.

V kratkem se bodo na glavni naši dr-
žavni cesti pričela prva dela na odseku
Maribor-Fram, ki je najbolj razoran.
Cesto bodo zelo razširili. Zbrane visoke
klance pri Polškavi, Slovenski Bištrici
in pred Konjicami bodo odpravili s tem,
da bodo na teh mestih cesto preložili.
Največji vzpon na novi cesti bo samo
6 odstotkov, tako da bo promet zelo
olajšan. Ker bo na cestnih delih zaposle-
nih okoli 500 delavcev, bo šlo delo hit-
ro od rok. Računajo, da bo cesta Ma-
ribor-Celje prenovljena v štirih letih
ali morda še prej.

Najlažji način vladanja je ta, če moreš
svojo moč meriti na trpljenju drugih.

Vinko Kukovec

Celje, 6. oktobra.

Včeraj ob 14. je na svojem domu na
Lavi pri Celju umrl po krajši bolezni
Kobanec in tesarski mojster g. Vinko
Kukovec. Pokojnik je priznan gospo-
darstvenik in javni delavec ter brat ma-
kovskega odvetnika g. dr. Vekoslava
Kukovca. Rojen je bil 23. decembra 1870
v Sv. Tomažu v Slov. goricah. Po
materni šoli, po katere dovršitvi je bil v
prvi letnici v Gradcu, na Dunaju, v Budim-
pešti, Zagrebu in Sarajevu. V Celje je
prišel leta 1903, kjer se je že leta 1906.
posvoje kot tesarski mojster in stav-
beni obrtnik. Svojo življenjsko je ustvaril iz
trgovino. Vzlic velikim podjetjem in les-
ni na društvenem in javnem polju. Bil
je 8 let podžupan bivše občine Cel-
je, 30. novembra 1931, 15. okto-
bra 1933 pa je v tej občini za župana iz-
voljen. To funkcijo je opravljal do zdru-
ge sveta celjskega. Veliko je deloval tudi
v lokalnem cestnem odboru, kateremu je
bil v predsednik. Bil je častni
član v Celju, član obrtnega dru-
štva posojilnice itd. Za zasluge, ki si jih
je bil pridobil na javnem polju,
je bil odlikovan z redom sv. Save V.
Pogreb pokojnika bo v soboto
ob pol 4 izpred hiše žalosti na Lavi na
občinski pokopališče. Bodi pokojniku
obranjen časten spomin.

Kam s sadjem, grozdom in vinom?

Zaradi gospodarske neorganiziranosti je postala bogata letina prokletstvo namesto blagoslova

Kljub temu da so začeli vinogradniki
trgati grozdje ta teden, se jih je vendar
večina odločila, da bo začela s trgatvijo
še prihodnji teden. Medtem pa je za-
čelo dežiti, kar je že do sedaj vplivalo ze-
lo neugodno na grozdno letino. Če bo de-
ževalo še naprej, bo začelo grozdje na-
brekati, pokati in končno gniti. Deževje
potlej kaj lahko izpere iz razpokanih ja-
god ves sladek sok.

Kakor so letošnji letni in jesenski po-
ljudski pridelki slabo obrodili (krom-
pir, krompir, ajda), tako je na drugi strani
sadije in grozdje tako bogato obrodilo,
kakor že leta ne. Vse bi bilo v redu, če
ne bi viselo nad vinogradnikom kakor
Damoklejev meč usodno vprašanje: Kam
z vinom? Staro vino je res po večini
razprodano, ali kdo bo kupil novega?

Zaradi deviznih težko se vino ne mo-
re izvažati. Kako bo pa z vinom doma?
Kako se ga bo prodalo? Ker se vina to-
rej ne more več izvažati, je danes vinski
pridelek docela odvisen od domačega
vinskega trga. Vse pa kaže, da bo letos s

tem trgom bolj slaba. Na eni strani je
nastal zaradi znanih zunanepolitičnih
dogodkov tudi zastoj v naši industriji,
kar gotovo neugodno vpliva na vinski
trg, na drugi strani pa se je letos pride-
lalo zaradi bogate sadne letine (sliv, ja-
bolk in hrušk) po našem podeželju ve-
like količine sadjevca, hruškoveca ter žga-
nja, katerega cena je katastrofalno padla;
kar pač zelo neugodno vpliva na kon-
sum. Ponekod so morali kmetje prodati
sadije pod vsako ceno, ker niso imeli po-
sode.

Letos bi lahko dobili dosti za bogat
sadni pridelek, vse pa kaže, da se ne bo
dobilo ničesar. S sadno letino bi morala
pokrajina kriti slab in nezadosten polje-
delski pridelek. Ali ga bo? Ne; kajti prav
pri vprašanju, ki jih postavlja pred nas
letošnja letina, moramo znova z zagre-
jenostjo ugotoviti, da se ni za naše go-
spodarstvo skoraj ničesar storilo. Če bi
ne bilo še tistih sadnih mešetarjev, bi naš
kmet ne dobil letos ničesar od sadnega
pridelka.

V Mariboru in še drugod bi se morale
že zdavnaj zgraditi tovarne za marme-
lade. Žal je za letošnjo letino ta zahteva
prepozna. Namesto žganja bi ljudje do-
bili prvovrstno ljudsko prehrano.

Pri nas se organizirajo vse mogoče
strankarske organizacije, gospodarska pa
nobena. Svoje dni je bilo že določenih 3
milijone dinarjev za ustanovitev „Osred-
nje zadruge“, vendar pa se k izvedbi na-
črta ni pristopilo. Vedno bolj pa bo treba
tudi misliti na tako yvano eksteritorialno
klet v Mariboru, kjer bi lahko na primer
Nemci kupovali grozdje, ga stisnili ter si
ga po svoje predelali in si vino ali mošt
potlej izvozili brez carine.

Letošnja letina je znova glasan in kri-
ječ opomin, da bo treba resno pristopiti
k reorganizaciji našega gospodarstva, in
to k temeljiti reorganizaciji. Kazanje ob
tej gospodarski reorganizaciji na ne-
ugodne zunanepolitične prilike je le de-
lama upravičeno.

Maribor

Kako je radio osvojil tudi Maribor

1925 — rojstno leto mariborske radiofonije

Kakor je bilo oddajanje brezžičnih vestij v nekaj skupih desetletjih odkrito, prav tako se je radio razširil kmalu tudi po svetu ter tudi v Mariboru. Pred 15. leti 1925. je bilo tudi v Mariboru krstno leto za radioaparate. To leto se je prijavilo na telegrafskem oddelku pri mariborski pošti prvih 18 naročnikov. To so bili tisti prvi sprejemniki s slušalkami in z dolgimi antenami in seveda z akumulatorji. Danes bi lahko rekli vkljub temu, da je od takrat do danes preteklo komaj borih 15 let, da so bili ti aparati pradedi najrazličnejših sprejemnikov tipa 1939, ali že celo tipa 1940. Prihodnje leto 1926 se je na pošti vpisalo 61 novih naročnikov, da jih je bilo koncem leta 79. Do konca 1927 je bilo vpisanih 164 naročnikov, do konca 1928 pa že 288. Naslednje leto se je število začelo naglo dvigati. Koncem 1929 imamo že 480 prijaviteljev. Število je 1930 poskočilo na 784. Naslednja leta: do konca 1931 je prijavih 1213 naročnikov, do konca 1932 1664, do 1933 2107, do 1934 2736, do 1935 3505, do 1936 4252, do 1937 5080, do konca 1938 5996 in do konca septembra tega leta pa vsega 6523 naročnikov. Seveda je treba pri tem odračunati tudi odpovedi naročnikov, tako da imamo danes na področju mariborske in najbližje okolice, ki spada v dostavni okoliš mariborske pošte, vsega 3246 radijskih naročnikov. Zaradi naraščajočega dela se je moral zadnji mesec tudi ustanoviti na pošti samostojni radiooddelek, ki ga vodi inšpektor Matko Hummer.

Naglo naraščanje radijskih naročnikov
Kdaj kupuje Mariborčan radioaparate?

Kakor je zanimiv stalni porast naročnikov, je še bolj zanimivo, kdaj in kako si Mariborčan nabavlja radijske aparate. Dočim je v maju in juniju skoro najslabša sezona, kar se tiče novih prijav — lani maja se je prijavilo na novo 40 naročnikov, odpovedalo pa 42, junija prijavilo 33, odpovedalo pa 69 — se začne s septembrom nova sezona za nabavljanje radioaparatov. Tako se je lani septembra prijavilo 75 novih naročnikov, oktobra 127, novembra 135 in decembra (Novo leto in božični prazniki ter zima!) pa že 148 naročnikov. Januarja pa je število padlo na 107 novih naročnikov. Z bližajočo zimo se začnejo daljšati noči, Mariborčan ostaja vedno bolj doma, marsikateri skuša razveseliti družino s sprejemnikom. Letos so znova nastopili meseci, ko je začelo naraščati število naročnikov, vendar je zadnji mesec sorazmerno malo novih naročnikov; krivi so pač dogodki zadnjih dni — ter v prvi vrsti usodna ukinitve prodaje na obroke, ki je zadal skoraj smrtni udarec radijski trgovini. Radioaparat je danes še vedno tako drag, da ga srednji sloji pač bolj težko vzamejo brez obrokov; prav ti pa so bili tudi v Mariboru največji konzument novih aparatov. Na splošno so kolkaj dobri aparati prav za srednje sloje še vedno predragi, ter bo treba tudi začeti pri nas uvajati cenene ljudske aparate, kakor jih je vrgla zadnja leta v velikih množinah na trg Nemčija.

Aparati pa so se zadnja leta tudi stalno spopolnjevali. Do 1929-30 leta so se ljudje poslušali samo s slušalkami ter poslušali neprijetno drsanje po ušesih, da je že začel znanstveni svet razpravljati o tem, kdaj bo človeštvo oglušelo itd. Namesto električnega toka pa so se uporabljali akumulatorje, ki so imeli to dobro stran, da je bilo manj motenj. Nekaj let zatem 1934-35 pa so začele izginjati tudi antene.

Tragična borba mariborskih elektromonterjev za odpravo motenj

Kaj pa motnje — ta šiba božja radio-poslušalcev? Najprej so stikali po Mariboru za motnjami ter dajali blokirati motorje sami prodajalci radioaparatov, kar se zdi človeku docela razumljivo. Kdo pa bo kupil aparat, če ima stalne motnje? To pa ni dolgo trajalo. Kmalu so se začeli mestni elektrotehniki pritoževati, da spada iskanje motenj v njihov delokrog ter da jim delajo prodajalci aparatov nelegalno konkurenco. Elektromonterji so si

pravico lovilcev radiomotenj res izvajali, ali kmalu so sprevideli, da imajo od iskanja motenj več škode kakor dobička. Dogajalo se je, da je tak elektromonter iskal cele svete čase motilca ter ga naposled tudi našel, ko pa je prišel k lastniku, da bi blokirali motor, pa mu je lastnik pred nosom najel drugega elektromonterja, da je blokirali stroj. Vseh teh nelojalnosti pa je bilo konec, ko je poštna direkcija prevzela iskanje motenj v svoj delokrog ter začela pošiljati od časa do časa svoje uradnike, da doženejo motnje ter jih dajo odstraniti. Od takrat pa so seveda začele deževati na poštno direkcijo neštete pritožbe in prošnje, da se od strani motnje, ter dežujejo še danes — s kakšnim uspehom vedo radijski naročniki in plačniki sami najboljšje.

Šibe božje radijskih naročnikov: motnje in ljubljanska postaja

Ali motnje bi še ne bila taka ovira za razširjenje radiofonije kakor je slabo oddajanje domačih postaj, v prvi ljubljanske ter zagrebške. Tako sliši Mariborčan ljubljano dobro kvečjemu opoldne, do čim zvečer že slabše. Da ima to polje, ko je radijski naročnik navezan na tuje postaje, svoje posledice glede kulturne in prosvetne vzgoje ljudstva, je seveda jasno več kakor dovolj. Mnogo pa pripomore k zadnjemu tudi program, ki pogostokrat šepa ter zaostaja.

Razburljiv prizor pri železniškem mostu

Ko so se v včerajšnjem opoldanskem odmoru vračali ljudje iz služb po Pobreški cesti domov, se jim je mudil pri železniškem mostu zelo razburljiv prizor. Ob Dravi je stala žena srednjih let z otrokom v naročju. Poleg nje je bil deček star kakšnih sedem let in krčevito držal mater za roko ter jo vlekel od vode. Žena je očividno hotela z malim otrokom v naročju skočiti v dravske valove. Pasantje so zvedeli, da se žena piše Marija S. Doma je v daljni mariborski okolici. Bila je vsa obupana in je sklenila napraviti samomor. Pred tremi meseci ji

Za novo relejsko postajo in za poenostavljenje administracije. Pismo noše niso akviziterji

Mariborski radijski naročniki pa imajo danes nekaj želja, ki jih bodo morali na merodajnih mestih upoštevati ter čim prej realizirati. 1. Potrebna je v prvi vrsti vsekakor odprava motenj. Ker ima poštna uprava na razpolago vsekakor premalo moči in sredstev, bo morala posvetiti več pažnje odpravi motenj državna uprava. 2. Prav tako pa je potrebna čimprejšnja dograditev mariborske relejske postaje, o kateri bo treba ob priliki še posebej spregovoriti. 3. Zelo otežkoča administracija na pošti vsekakor preveč komplicirano in zbirakratizirano prijavljanje in objavljanje radijskih naročnikov. Za vsako odjavo in izpremembo je treba kolekov in znova kolekov ter pisarjenja in pisarjenja, kar na eni strani ovira poslovanje na drugi strani pa vsekakor škodi tudi zvišanju števila radijskih naročnikov. 4. Uvesti bi bilo treba plačevanje radijske naročnine s položnicami, s čimer bi bil odpravljen nevhvaležen akviziterski posel, ki ga morajo opravljati že tako preobremenjeni pismo-noše.

Odprava teh in še katerih nevšečnosti bi gotovo povspešila poradiovaljenje mariborskega življenja.

m. Ne mariborski rešilni avto, temveč neki drugi rešilni voz je povzročil nesrečo na Aleksandrovi cesti. Tako sporočajo s tukajšnje rešilne postaje, v obgodku, o katerem smo pred dnevi poročali.

m. Tatvina zlatnine. Posesnik in sodni Rihard Zimerl iz Farne vasi je prijavil, da je nekdo vlomil v njegovo stanovanje, vzel ključ od omare s krožnika in del iz kasete zlato moško uro, zlato prstanu, dve zlati verižici, štiri zlate prstane, nekaj nemške in naše valute, v skupni vrednosti okoli 4000 dinarjev. Prekrivno je dognala, da je tatica neka Zimerlova jemnica, pri kateri so v kleti pod stropom našli vso zlatino.

m. Vlomilec Strukelj Valentin, ki je nedavno bil izpuščen iz kaznišnice, vedno straši po Dravski dolini. Upravičenemu železničarju Francu Sajmeku pri Limbušu pri Mariboru je ukradel srebrno uro in nekaj obleke.

m. S sekro napadel hčerkinjo. V Lavnici je vinar Mikhael Sekiro napadel 25 letnega Franca K. mu z ostrino zadal na glavi zevajočo rano. K. pa je s kolom poškodoval starca. Ta je namreč branil svoji hčerki ljubezensko razmerje s K.

m. Kapetanu Gnusu je nekdo iz hiše za Kalvarijo ukradel kolo „Wanderer“ z evid. št. 24563.

m. Kolesar je povozil na Pobreški delavčevu ženo Franciško Vrbnjak. Pobrežja. Žena je pri padcu doživela varne poškodbe na desnini nogi.

m. Kolo je nekdo ukradel iz pomočniku Dragu Sinkoviču iz gostilne na Pohorski cesti. Ukradeni kolo je last tezenskega trgovca Perka.

m. Nočna lekarniška služba (od 30. do vključno 6. oktobra): Lekarna pri Glavni trg 12, tel. 25-85; lekarna pri ku, vogal Aleksandrove in Meljske ceste 25-32.

Kino

Kino Esplanade. „Robin Hood“ naravnih barvah. Errol Flynn in de Havilland.

Grajski kino. Danes velik zgodovinski film „Vest človeštva“ (Ziviljenje Zole). Najboljši igralec Pavel Muni.

Kino Union. Do petka sijajni življenje umetnika „Moja boja“ in ljubezen. John Boles.

Radio

Sobota, 7. oktobra
Ljubljana: 12. Lahki program 13.20 Plošče; 17. Oddaja za otrobo Koncert RO; 19.40 Nar. ura; 20.30 zabavni program; 22.15 Koncert lahke be RO. — Zagreb: 17.15 Koncert Sofija; 6.10 Popularni koncert; 12.15 kalni in instrumentalni koncert; 13.15 danski koncert; 18.30 Mandolinisti cert; 20.30 Vokalni koncert; 22.15 koncert. — Bruselj I.: 20.10 komična opera „La Mascotte“; II.: 20. Milhaudova „Medeja“; 21. Rimski Korzakovega „Zgodba o nem mestu Kitežu“. — Firenca: 20.30 zatova glasbena komedija. — Budimpesta: 12.10 Simfonični koncert; 19. Ciganski kester; 23. Ciganska glasba.

Mariborsko gledališče

Petek, 6. oktobra: Zaprt.
Sobota, 7. oktobra ob 20: „Necoprična ura“. Premiera.
Nedelja, 8. oktobra ob 20: „Colpaf grofje“.

Duhaprisotnost.
Gospod Najemnikovič se je pridružil gospodinji:

— Ponoči me je nekaj silno grizlo.
Gospodinja se je sprva zamislila, nato pa kratko dejala:
— Hm, grizla vas je vest; ker se misli plačali najemnine.

50 let kaznilnice

Včeraj je poteklo 50 let odkar je mariborska kaznilnica sprejela svoje prve goste. Tukajšnja moška kaznilnica je bila uradno ustanovljena 1. oktobra 1889, svojemu namenu pa je bila izročena 5. okt. istega leta.

Mariborska hiša pokore je bila pred vojno največja in najmodernejša kaznilnica v bivši Avstriji. Ima tri oddelke, oddelek za mlajše kaznjence, oddelek za skupno pokoro in samotne celice. Kaznilnica ima v normalnih razmerah prostora za 472 kaznjencev, v sili pa jih spravi pod streho tudi 600. Od obstoja pa do danes je bilo v tukajšnji kaznilnici 41.315 kaznjencev iz cele države. Naš kazenski zavod vodi že 15 let vzorno upravnik g. Niko Vrabl.

SVENGALI V MARIBORU

V Maribor je spet prispel znani jasnovidec in fakir g. Svengali, ki je pravkar končal daljšo turnejo po naših in tujih kopalščih. Svoje atrakcije je predvajal pred mednarodnim občinstvom s prav lepim uspehom. Dne 12. oktobra bo ob 9 na 9 v dvorani Grajskega kina priredil gosp. Svengali samostojen večer poizkusov iz jasnovidstva, parapsihologije, sugestije in fakirstva. Večer bo trajal nad 2 uri. Prvi del bo znanstven, drugi pa je namenjen zabavi. Sodelovala bo tudi kot medij Madame Elise.

PONOČNI NAPAD V KAMNICI

Ko se je 21 letni delavec Hinko Petrovič vračal snoči iz Maribora na svoje stanovanje v Kamnico, je znenada prišel za njim neki neznani moški ter ga zabol v prsi. Po storjenem zločinu je napadalec zbežal. Napad se je zgodil okoli 3. ure jutraj. Petrovič se zdravi v bolnišnici.

m. Mariborski trgovci so pričeli akcijo za splošno davčno amnestijo, ki bi obsegala prestopke zoper državne davčne predpise. Tukajšnji trgovski krogi bodo posredovali pri banovini, da bi izdala slično amnestijo za prestopke zoper banovinske davčaje.

m. Umrl je g. Josip Glaser, zvaniknik drž. žel. v pok. v 73. letu starosti. Pogreb bo v soboto ob 16. na pobreškem pokopališču. N. p. v. m.!

m. Na Pohorju zopet sneg. Med dežjem je prišel na pohorskih vrhah spet padati sneg. Z naših pohorskih postojank nam poročajo, da je dalje časa snežilo.

m. Nemška letalka je še vedno v Mariboru. Vremenske prilike ji niso dovolile, da bi odletela proti Bukarešti. Odletela bo najbrže danes.

m. Par sto lastov so ljudje danes zjutraj opazili na telefonskih žicah v Vojašniški ulici. Plice so se očividno odpravljale na polet v južne kraje.

m. Shoda v Gambirnovi dvorani ne bo. Z ozirom na plakate, ki so nalepljeni po mestu in okolici, da se bo vršil v nedeljo dopoldne v Gambirnovi dvorani politični shod, oznanja „Iniciativni odbor za ustanovitev Zveze slovenskega delovnega ljudstva“, da shod ni dovoljen.

Sport

Čakovečki SK v Mariboru

ISSK MARIBOR BO V NEDELJO ODIGRAL SVOJO ZADNJO JESENSKO PRVENSTVENO TEKMO — ZAKLJUČEK JUNIORSKEGA PRVENSTVA

V okviru jesenskega nogometnega prvenstva bo v nedeljo popoldne prvič nastopila v Mariboru enajstotica CSK iz Čakoveca v tekmi proti ISSK Mariboru ter bo že iz tega razloga za nedeljsko srečanje veliko zanimanja. Mariborova enajstotica se je po nekoliko slabem startu v prvenstvo zopet znašla. Borbe za točke s CSK prinašajo vedno tesne rezultate radi izrazito defenzivne taktike nedeljskega nasprotnika. Radi tega so tekme CSK, zlasti na tujih terenih, zanimive prav do zadnjih minut igre. Tudi CSK je prvo tekmo proti Rapidu izgubila, nato pa si je po vrsti osvojila 4 točke. Ker ima ravno toliko točk tudi ISSK Maribor, bo nedeljska tekma močno vplivala na končni jesenski plasman. Izgleda na prvo mesto in na drugo mesto v postev tudi še Maribor in Rapid. Tekma bo ob 15. na Rapidovem igrišču.

ISSK MARIBOR JESENSKI JUNIORSKI PRVAK

V predigri ob 14. se bo odigrala zadnja jesenska juniorska prvenstvena tekma Mariborom in Rapidom. Maribor ima v tej tekmi 11.0 ter mu je jesensko prvenstvo zagotovljeno tudi v slučaju poraza.

s. Poverjeništvu SOLNP-a (službeno). K nedeljskim tekмам so delegirani sledeči gg. sodniki: Maribor—CSK, str. sodnika Jenko in Murko, Maribor—Rapid (jun.) Grošelj, Mura—Drava Hojer.

s. Sodniški odbor pri LNP-u je delegiral za nedeljsko prvorazredno tekmo mariborske skupine Maribor—CSK ss. g. Vebeta iz Celja, edino prvorazredno tekmo celjske skupine Amater—Olimp v Trbovljah pa bo sodil ss. g. Konič.

s. Meddržavna tekma Jugoslavija—Nemčija bo v Zagrebu na igrišču Concordije

15. t. m. Ako se bo tekma odigrala, preloženo celo kolo slov. hrvatske lige bo 15. na 29. oktober.

s. Meddržavno nogometno tekmo Jugoslavija—Nemčija bo sodil Italijan Barbisina.

s. Boksarski klub Herkules iz Zagreba je pokrenil akcijo za ustanovitev hrvatske boksarske zveze. Izredni občni zbor bo v nedeljo v Zagrebu.

s. Švedli so premagali Dance v Stockholmu s 4:1 (2:1).

Zanimivosti

Jekleni ptiči, ki prinašajo smrt

Pregled raznih vrst vojnih letal, ki se udeležujejo v sedanji vojni

Državljanska voja v Španiji in začetki sedanje evropske vojne, zlasti poraz Poljske, so pokazali, da se je na bojiščih pojavil nov silno nevaren sovražnik, ki se mu je težko zoperstaviti. Ta sovražnik so razna letala, ki iz sinjih višin sipljejo smrt na armado in civilno prebivalstvo v ozračju. Naglo prodiranje nemške vojske v osrčje Poljske so poleg motoriziranih oddelkov omogočala zlasti letala. S presenečenjem so letalski napadi predvsem demoralizirali velika mesta.

Izvidniška letala

Poglavitne naloge sedanjega vojnega letalstva so: izvidništvo, bombardiranje in napad v zraku. Za te naloge služijo različne vrste letal, ki imajo vsako zase posebno taktiko, so različno oborožena in delajo z različno hitrostjo. Za uspešno napredovanje armad so posebno važna izvidniška letala, ki z naglim in presenečljivimi poleti vršijo izvidništvo globoko v sovražno zaledje. To letala so manjšega tipa, močnih

motorjev z veliko brzino in letijo nad 8 tisoč metrov visoko. Poleg preciznih fotografskih aparatov so tudi oborožena z 2 do 4 mitraljezi, s katerimi se branijo pred zasledujočimi lovci.

Lahki in težki bombarderji

Lahki bombarderji so letala manjšega tipa, izredno ostrih aerodinamičnih oblik, v trupu nosijo 500 do 1000 kg bomb. Oboroženi so z 2 do 4 mitraljezi z napadnim značajem. Posadko tvorijo poleg glavnega pilota še trije letalci. Težki bombarder je letalo večjega tipa, masivne konstrukcije in nosi 1000 do 3000 kg bomb. Tudi težki bombarder je oborožen z 2 do 4 mitraljezi ter ima od 3 do 6 letalcev posadke. Svojo »krvavo službo« opravljata uspešno zlasti ponoči.

Letala za napad

Poleg bombarderjev so še tako zvana letala za napad, ki so težjega značaja. Nosijo precej bomb, oborožena so s 4 mitraljezi za napad in imajo posadko 3 le-

talcev. Letajo visoko in so zelo okretna.

Lahki in težki lovci

Najspretnjša letala so lovci, ki zasledujejo v zraku bombarderje in napadna letala, uspešno posegajo v letalske bitke in preganjajo sovražna letala. Lovci so zelo okretni, letajo s silno brzino, oboroženi pa so s 4 lažjimi topovi in 4 mitraljezi. V lovcu je samo 1 letalec. Poleg lahkih lovcov so še težki lovci, ki uspešno napadajo bombarderje in tudi sami opravljajo službo lažjih bombarderjev. Nosijo do 500 kg bomb, imajo 3 letalce posadke ter so oboroženi z majhnimi topovi in mitraljezi.

Letala posegajo v borbo samostojno ali pa v zvezi s suhozemnimi četami. V borbah se udeležujejo običajno povezana v manjše ali večje skupine. Zlasti okretne so letalske eskadrilje, ki jih tvorijo 3 letala. Eskadrilje tvorijo eskadrene, eskadre, brigade in divizije. Nastop v borbo se glede oblike določa vselej posamič, z ozirom na dano nalogo in prilike.

Astrološke napovedi

Francoski astrologi, ki so doslej pogodili nekaj zelo važnih dogodkov, so te dni zopet skrbno proučevali stanje zvezd, ugotavljajoč, kako se bodo razvijali novi dogodki. Po njihovem mnenju bo mesec oktober za Francijo nekoliko neugoden, zato pa bo mesec marec pomenil za Francijo in Anglijo popoln uspeh.

POSTRVI NAPOVEDUJEJO OSTRO ZIMO

Iz švicarskih listov posnemamo, da polagajo letos postrvi v Švici svoje ikre na najgloblja mesta rečic in potokov. Švicarji vedo iz stare izkušnje, da delajo postrvi to le tedaj, kadar slutijo hudo zimo, da bi ikre obvarovale pred nevarnostjo, da ostanejo zaradi zmrzovanja na suhem, ako bi jih odložile na plitvinah.

ITALIJANSKA PRODUKCIJA ZLATA

Kakor poročajo italijanski listi, pridobi Italija v vseh delih svojega imperija okoli 500 kg zlata na leto, ruda, ki jo pri tem predelajo, pa tehta okoli 3.860.000 kg. Platina pa pridobi Italija iz svoje rude okoli 200 kg na leto, kar zadostuje popolnoma za domačo porabo.

SPREMEMBE V BOLGARSKEM TISKU

Kakor poročajo iz Sofije, po sklepu vlade dnevnika »Dnes« in »Utro« ne bo sta več izhajala. Oba lista sta podpirala vlado. Vzrok za ta ukrep od uradne strani ni povedan, v bolgarskih novinarskih krogih pa domnevajo, da bo vlada pokrenila dva nova lista.

»Vaš puls je silno neenakomeren! Mar celo pijete?«
»Da, ampak popolnoma enakomerno!«

Siegfriedova črta v zraku

Po informacijah nekega italijanskega dopisnika ima Nemčija na zapadni fronti poleg železobetonske Siegfriedove črte še tako zvano Siegfriedovo zračno obrambno črto, ki jo tvori nešteto velikih balonov, ki so razporejeni v različnih višinah in oddaljenosti in med seboj povezani z žico. Baloni

nosijo eksplozivne mine. Eksplozija, ki bi nastala v zraku, je po teh informacijah tolikšna, da lahko uniči vsako letalo, ki bi se približalo nemškemu zračnemu prostoru. Kljub tej informaciji doslej še ni znan noben slučaj, da bi kak angleški ali francoski vojni avion postal žrtev nemške Siegfriedove zračne črte.

Želve so mu zbrale milijone

REVEN ITALIJANSKI MIZAR USTANOVIL PODJETJE KONSERV ŽELVINEGA MESA

Turški mizar Brambilla je pred 32 leti nenadoma zapustil svoje rodno mesto in svojo domovino ter odplul z ladjo »Savoja« v Ameriko. Ker ni imel denarja za potovanje, je prevoznino plačal s svojim mizarstvom. Tri leta je prebival na raznih ameriških lani kot mizar ali kot mornar. Ob priliki je na »Scotland Staru« v Kaliforniji je med viharjem padel v morje in se s pomočjo najdenega čolna rešil na neki tihooceanski otočič.

Na istem otoku je živel nekaj prebivalcev, ki so bili iz različnih skupin ribiških družin, odrezanih skoraj popolnoma od ostalega sveta. Med temi prebivalci je postal Brambilla kmalu velika osebnost, deloma zaradi svoje obrti, deloma pa zaradi svoje višje izobrazbe. — Kmalu se je poročil s hčerjo nekega ribarja in si tako ustvaril podlago za novo in amno življenje. Najprej je uvedel na otok izdelovanje konserv želvinega mesa. V bankalnem morju je namreč silno veli-

ko želv, ki so jih ribiči že prej lovili, a večimoma le za lastno porabo. Kmalu je pričel pošiljati konzerve na celino, kjer so se prodajale v vedno večjih množinah. Brambilla je moral razširiti svoje podjetje v pravo tovarno in skrbeti tudi za redno zvezo med otokom in Ameriko. Ker na njegovem otoku ni bilo več dovolj plena, je razširil lov na želve še na sosodne tihooceanske otoke.

Podjetje je uspevalo vedno bolj in bolj in Italijanovo premoženje je rastlo v milijone. Nedavno ga je vendar premagalo domotožje. Prodal je svoje podjetje, porabil ženo in otroke ter se vrnil po 32 letih v svoj rodni Turin z okoli 10 milijoni dinarjev. Tu hoče sedaj preživeti ostanek svojega življenja, vendar mu želvarska žilica ne da miru in se že ukvarja z načrtom, kako bi tudi Italijane naučil jesti želvine konzerve.

Srečnejši je tisti, ki malo zahteva, kakor tisti, ki veliko ima.

Pasja usoda

Pri delni evakuaciji civilnega prebivalstva v Parizu so mnogi hišni gospodarji prepustili svoje pse in mačke usodi. Po pariških ulicah so se pričeli psi v družbi mačk svobodno sprehajati, iščoč hrane celo nasilno. Društvo za zaščito živali ima polne roke dela, da uteši nenasitne »svobodnjake« pariških ulic. Doslej je društvo spravilo na varno okoli 5 tisoč psov in 2500 mačk. Poleg teh psov in mačk, ki so ostali brez lastnikov, pa je mogoče videti že na pariških ulicah tudi vse in mačke iz »boljših« družin, ki pa nosijo že plinske maske in brez bojazni pričakujejo napade.

SLADKORNA TOVARNA V ALBANIJI

S pomočjo neke italijanske finančne skupine bodo zgradili v Albaniji veliko tovarno sladkorja. S tem bo Albanija, ki porabi veliko sladkorja, postala neodvisna od uvoza.

Poroke pri starih Indijancih

NA POMLADANSKI DAN STA SI SEGLA V ROKE MLADENIČ IN MLADENKA

Malokatera stvar je na svetu nova. Mnogo takega, kar se nam zdi, da je iznajdba našega časa, so poznali celo že prastari narodi. Med tem je tudi pospeševanje razmnoževanja ljudi, ki so ga v zadnjih letih prakticirali zlasti v totalitarnih državah. Kakor se briga n. pr. v Italiji država za sklepanje čimveč porok, so se brigali tudi stari kulturni inški Indijanci v Južni Ameriki. Na določeni pomladanski dan so tam peljali za za-

konsko življenje zrele mladeniče in mladenke na izbrano mesto, kjer so si našli druga ali družico in s stiskom roke sklenili zvezo. Ceremonijo tega sklepanja zakonskih zvez na debelo je vodil sam kralj. Starši niso smeli ugovarjati, a tudi mladeniči in mladenke niso imele pravice odtegniti se poroki. Vsak novi par je dobil od države v last kos zemljišča, ki se je z vsakim rojstvom otroka še povečal.

de Vere-Stacpoola

ISODNA LJUBEZEN MORNARJA ERICSSONA

ROMAN

33

Ježila se je — gotovo zaradi kake majne neznatnosti, in ni ji bil ravnodušen! Magnus bi na njegovem mestu zapadel v obup, Ericsson pa je poznal ženske. Rdečica na dekletovih licih mu je kazala, da je lažje kakor besede. Samo globoke vode lahko visoko vzvalovijo, in v tem vzroku, tedaj to gotovo pomeni, da se je razvalovale globine daleč pod površjem. Na obali sta Magnus in Sursson končala z zadnjimi pripravi, da se odpravita na lov; Surssonov sin je bil tudi pripraven. »Ali ne pojdeš z nami?« vpraša Magnus. »Ne, odvrne Ericsson, »iskal bom ga.« Magnus ni nič odgovoril. Čeprav je bil Ericsson vedno opravil svoje odmerjeno delo in je svoje tovariše v vseh stvareh smatral kot enakovredne, vendar ni mogel odločiti svojega položaja šefa. Na lov

se je peljal, kadar se mu je ljubilo, in ostal je na suhem, če se mu ni ljubilo — in s prekajevanjem rib sploh ni imel ničesar opraviti; za to je skrbel Sursson, njegov sin in žena in drugi člani družine. Vse podjetje se je že prav dobro vpeljalo; iz Reykjavika so prihajale že čisto čedne vsotice denarja za prodane ribe, in Magnus, kakor tudi vsi ostali, so vedeli, da se imajo za uspehe zahvaliti prav toliko njegovi glavi kakor njegovemu denarju.

Odrinili so; Ericsson je gledal za njimi, kako odhajajo, nato se je pa obrnil in odšel nazaj.

Toda ni šel iskat galebkih jajc, kakor je bil dejal, temveč rož.

Vedel je za kotic med skalovjem nad zahivom, kjer so rasle rože — in nikjer drugje v fjordu.

Nabral je veliko kito rdečih rož in se zopet vračal po strmini. Ob nočnem času je nameraval iti k Švalini hiši in jih položiti na njeno okno. Poznal je njeno okno, kajti sama mu ga je bila svoj čas

pokazala. Zato jih je zdaj skrival pod jopič.

Ko je vtaknil doma rože v vodo, je šel na vrt, da bi delal.

Toda ni mogel dolgo; zavrnil se je in zamislil. Njegove misli so bile daleč proč, na tisoče milj, kjer sijaje sonce na droban pesek japonskih obal. Vidi samega sebe, kako trga bele cvetove in jih polaga v kočo japonskega dekleta; in iz Japonske so romale njegove misli čez celo njegovo življenje, k vsem dekletom, ki jih je objemal in zapešal, k vsem onim, ki so njega objemale in ga imele za norca — lahkomišelnega dekline in resna dekleta.

Poklanjal jim je darove, cenene darove, toda vedno najboljše, ki so mu jih dovoljevala njegova sredstva, in mnogim od njih je podaril rože. Ali mu pomeni Švala isto kakor vse ostale, in ali ni to povratek v njegovo staro življenje, ki mu je hotel ubežati?

Stal je zamišljen, potem se je pa vrnil v hišo. Vzel je rože iz vode in jih vrgel na smetišče.

Gudmundsson je bil nad Švalinimi besedami tako presenečen, da se prvi trenutek sploh ni znešel. Preden se je osvestil, je »Ceres« odplul proti jugu.

Švala, ki je bila sama nedolžnost, in ki jo je smatral za svojo najdragocenejšo posest — Švala je govorila tiste besede, s katerimi je razodela lastno voljo, ki je doslej sploh ni imela, in to svojo voljo zoperstavila njegovi — nemogoče!

In vendar je bilo tako.

Ali je zbrznela? O ne, pri polni pameti je, samo igrala se je ves čas z njim — z njim, Olafurjem Gudmundssonom.

Bil je človek, ki se je le težko izravnovesil, in zaradi tega je imel v življenju uspeh, toda zdaj je bil besen. Vse trdo in brutalno v njem se je zdaj obrnilo proti dekletu, ki se je drznila kljubovati mu.

Toda premagal se je in pokazal sopotnikom, ki so ga skoro vsi poznali, prijazen obraz.

Drugo jutro je v Reykjaviku poiskal notarja Stefanssona. Stefansson je bil njegov stari prijatelj in vedel o njegovi zaroki s Švalo vse; bil je zaupanja vreden mož, in predvsem je Gudmundsson spoštoval njegovo veliko poznavanje ljudi.

»No,« pravi Stefansson, ko sta si strela roke, »kako je kaj z vami tam v Breidifjordu?«

(Dalje jutri.)

Kultura**Svicarski znanstvenik slovenskega porekla**

Koliko smo Slovenci dali svetu umetnikov, znanstvenikov, politikov itd., najbrže nikoli ne bomo vedeli. Saj so slovenska pokolenja celo svetovno znane sodobne politične osebnosti, kakor n. pr. bivši avstrijski kancelar dr. Schuschnigg (Sušnik), sedanji vrhovni poveljnik nemške vojske general Brauchitsch (Bravhič, po prednikih Savinjan), vodja Hrvatov dr. Maček itd. Te dni je pa slavil v Curihi v Švici 60-letnico življenja profesor tamkajšnje tehnične fakultete in ravnatelj švicarskega zavoda za preiskovanje gradiva dr. Mirko Roš, katerega ime je znano po vsem znanstvenem svetu.

Dr. Mirko Roš je bil rojen v Zagrebu leta 1879, kot sin štajerskega Slovenca, gimnazijo je studiral v Beogradu, začetek univerze tudi tam, končal pa je visokošolske studije na tehniki v Hannoveru v Nemčiji leta 1906. Po dovršeni visoki šoli je ostal v Nemčiji, od koder je prišel pozneje v Švico. Bil je zaposlen prvotno pri raznih velikih nemških tehničnih podjetjih, kjer je gradil največ mostove. Leta 1923. je pa postal profesor curiške tehnike in ravnatelj omenjenega zavoda. Napisal je več znanstvenih del in imel mnogo strokovnih predavanj ne samo v Švici, ampak tudi drugod. Ob priliki sedanjega življenjskega jubileja so ga nekatere visoke šole odlikovale z imenovanjem za častnega doktorja.

Slavni učenjak vzdržuje še vedno stike z Jugoslavijo in je v teku zadnjih let tudi že ponovno prišel v Zagreb in Beograd, ne vemo pa, če je bil kdaj tudi v Sloveniji, domovini svojih slovenskih prednikov. Pozabil je najbrže nanjo, kakor so pozabili toliki drugi in še bodo. Saj smo prav te dni čitali, da živi raztreseni samo po Jugoslaviji izven Slovenije že sedaj nad 400.000 Slovencev.

Koliko njihovih potomcev se bo še zavedalo svojega narodnega porekla? In koliko bo iz tega potomstva mož in žen, ki bodo kot umetniki, znanstveniki itd. dosegli sloves, ne da bi neposredno koristili slovenskemu narodu!

k. **Zdravniški vestnik** za avgust in september je izšel z bogato vsebino, katere predstavlja vrsto tehničnih strokovnih razprav in referatov, ki so jih prispevali: dr. Božena Merljakova, dr. M. Černič, dr. Leo Šavnik, dr. Leopold Marinšek, dr. Ferdo Mikšič, dr. Fran Debevec, dr. Anton Slivnik, dr. Anton Breclj, dr. Milica Valentinčič-Petrovičeva in dr. O. Bajc. Dr. Mirko Černič nadaljuje svoje terminološke zapise »Večališče za naše strokovno besedje in izrazje«, polemizira pa z njim dr. Mirko Kajzelj iz Zagorja ob Savi. Zanimiv je v tej številki zlasti sestavek o znamenitem sloven-zdravniku dr. Marku Gerbcu, ki je živel in deloval v Ljubljani v 17. in v začetku 18. stoletja. O njem poroča dr. I. Pintar.

k. **Parliška gledališča**. Radi mobilizacije so zašla nekatera pariška gledališča v težaven položaj, ker so izgubila več glavnih igralcev. Gledališči Mogador in Etoile sta sploh prenehali delovati. Državna in subvencionirana gledališča pa delujejo nemoteno dalje.

k. **Filmi v esperantu**. V Ameriki vrte sedaj že drugi film v esperantu, a pripravljajo se vrtilne knjige tudi še za nadaljnje.

k. **Nove Kozinove kompozicije**. Bivši ravnatelj naše Glasbene Matice in sedaj beograjske, je uglasbil nekaj Krezinih balad, ki so se pele nedavno v beograjskem radiu. Zagrebški listi žele, da bi se čimprej pele tudi v Zagrebu.

Mali oglasi**Razno**

NOGAVICE — PLETENINE volno za strojna in ročna dela, konjske koče, postelne odeje, platno - perilo, blago za ženske obleke itd. dobite ugodno v novi trgovini in pletilnici »MARA«, Koroška cesta 26. 7888-1

POZOR VSI!

Sladki kmetijski kruh v okusu in vitaminih nedosegljiv, dobite v pekarni Rakuša, Koroška c. 24. 8978-1

Hišni posestniki in najemniki preglejte Vaše peči in štedilnike predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni **ANTON RAJŠP. MARIBOR** Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. 9013-1

PRISTNE KRANJSKE KLOBASE zopet dnevno sveže na zalogi. Z. Anderle, Maribor. Gosposka 20. Tel. 29-10. 9431-1

V GOSTILNI »KREN« v nedeljo pristne prleške gibance, izborna vina. Prijetna zabava. Priporoča se gostilni čar Klemenšak. 9618-1

KONCERT vsako soboto in nedeljo. Prvo vrstna nova godba. Pristna ljutomerska in dalmatinska vina ter vse želodčne dobrote. Kar želite, pri nas dobite. Se priporoča restavracija »Ljutomer«, Rotovski trg. 9619-1

VELIKA VINSKA TRGATEV v gostilni Papež na Pobrežju v nedeljo. Vabi vodstvo. Debelak. 9620-1

Ia CVETLIČNI MED (točen) od din 15.— naprej. O. Črepinko, čebelarstvo, prodajalna podružnice slov. čebelarskega društva za Maribor. Zrinjskega trg 6. 9625-1

ŠOLSKE TORBICE aktovke, nahrbtniki, velika izbira pri M. Šterbal, Meljska 2 — Trg svobode 6. 9628-1

Spomnite se CMDI

Prodaj

IZBOPEN CVETLIČNI MED po din 16.— za kg oddaja Kmetijska družba Meljska c. 12. tel. 20-83 8910-4

ZIMSKI PLAŠČ

črn, zelo lep, in krzneni plašč, poceni prodaj. Gospa E. Lettner, Aleksandrova 1. 9624-4

Stanovanje išče

DVOSOBNO STANOVANJE iščem za 15. oktober na levem bregu Drave. Ponudbe pod »Zasebni uradnik« na upravo »Večernika«. 9606-6

Sobo odda

GOSPODIČNO sprejem na hrano in stanovanje. Mlinska 26. Purgaj. 9614-7

PARKETIRANA SOBA separirana, kopalnica, event. kompletna oskrba, se odda. Glavni trg 24/III., desno. 9627-7

Sobo išče

PRAZNO LEPO SOBO s separiranim vhodom v bližini glavne pošte iščem. Ponudbe pod »Lepa soba« na upravo »Večernika«. 9612-8

Sirite »Večernik«

Kontoristko

perfektno v slovenski, srbohrvatski in nemški konvenciji in knjigovodstvu, z večletno dobro prakso išče trgovsko podjetje za Maribor. Nastop po dogovor. Pismene ponudbe pod »Kontoristka« na Zelenje trgovcev, Jurčičeva ulica, Maribor.

Časopisni papir

zelo ugodno na prodaj v uprav »Večernika«

Mestna občina celjska javlja tužno vest, da je umrl danes gospod

VINKO KUKOVEC

član mestnega sveta, bivši župan občine Celje-okolica itd., odlikovan z redom sv. Save V. stopnje.

Marljivemu javnemu delavcu Bog plačaj!

Celje, 5. oktobra 1939.

Mestna občina Celje

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem naznanjamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš oče, gospod

JOSIP GLASER

zvaničnik drž. železnice v p.

v 73. letu starosti.

Pogreb bo jutri, v soboto ob 16. uri iz mrtvašnice na pobreškem pokopališču.

Sv. maša zadušnica se bo brala v magdalenski cerkvi v ponedeljek 9. oktobra, ob 7. uri zjutraj.

Maribor, 6. oktobra 1939.

Zalujoča rodbina.

Globoko užaloščeni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je naš nad vse ljubljani oče, brat, svak in stric, gospod

Vinko Kukovec

stavbeni podjetnik in tesarski mojster

danes ob 2. popoldne po kratki bolezni za vedno zapustil.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, 7. oktobra, ob pol 4. popoldne iz hiše žalosti, Lava 7, na okoliško pokopališče.

Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek, 9. oktobra, ob pol 7. zjutraj v župni cerkvi v Celju.

Celje, 5. oktobra 1939.

Globoko žalujoči otroci: Slavko, Marica in Zlatka.